

Bönsöndagen i nådens år 2020 Åke Malander (ELBK)

Intr. Psalm 102:2-15, Gt 1 Mos 18:16-33, Ep Jak 1:22-27, Ev Joh 16: 23-33, III Luk 11:1-13,

*Och ni ska åkalla mig och gå åstad och be till mig och jag vill höra er. (Jer 29:12)
Vad ni än ber om i mitt namn, det ska jag göra (Joh 14:13)*

I dag är det Bönsöndagen, den dag i kyrkoåret som vi särskilt ägnar åt bönen, *den kristna bönen*. Vi möter i predikotexten en bön om att lära sig be. ”Herre, lär oss att be, liksom också Johannes lärde sina lärjungar”. (Och, kunde vi tillägga, även rabbinerna lärde sina lärjungar att be.) Det var således inget märkligt med denna begäran, bortsett från att den lyfter fram en grundläggande sanning: Vi behöver *lära oss* att be. Det kanske låter underligt, men sådan är vår verklighet alltsedan syndafallets dag; den raka kommunikationen mellan Gud och människan är bruten. ”Ty vi vet inte vad vi bör be om” (Rom 8), alltså blir deras bön också vår bön: Herre, lär oss hur vi ska be!

Lärjungens bön om att lära sig att be behagar Jesus väl. Men han lär dem inte bara om själva bedjandet, utan han tar också upp, låt oss kalla det, något av bönens förutsättning – förutom då det varpå hela vårt gudsförhållande vilar, Kristi ställföreträdande tillfyllestgörelse. Han påminner i dagens text något om just detta. Vem är den som har en vän... och kommer till honom om natten och ber om bröd och vännen inte ger honom vad han begär? Allt liksom ställt i en enda fråga: Finns det en sådan verklig vän som inte ställer upp när det behövs? Eller finns det en far som räcker sin son en orm när han ber om en fisk? De här frågorna är liksom ställda som bakgrund till undervisningen om bönen, bönen till den himmelske Fadern. Han lära oss att tro och beakta, att genom Jesus Kristus är Gud vår vän. En sådan vän som alltid lyssnar till vår bön och alltid bönhör oss. Han är inte sådan att han ger oss dom och straff när vi ber om räddning i vår nöd. Han är den gode himmelske Fadern som ger nåd utöver nåd, av sin godhet och barmhärtighet.

Nu är dock vi människor inte sådana av naturen att vi betraktar Gud som vårt högsta goda och vår Vän framför alla andra vänner. I stället är vår gamla natur i uppror och fiendskap mot Gud. Men allt detta, ja själva avgrundsdjupet i vår gudsfrånvändhet, känner Gud till fullo om var och en av oss. Och trots detta hyser han en sådan oändlig kärlek till oss människor, ja till oss syndare, att han utgav sin enfödde Son i världen. Jesus Kristus blev vår räddare och Frälsare, som genom sitt lidande och sin död försonat oss – oss som var Guds ovänner, med Gud. Så att Han som med rätta skulle kunna straffa och döma oss för alla våra ogärningar, han tänker istället i nåd på oss. Ja Fadern i himmelen har betygat om sin Son att vi ska lyssna till honom. Vi ska höra hans goda budskap, **evangelium**, och få frid i våra själar. För genom Jesus tar vi emot Guds kärlek och Guds frid: *”Förbliv i min kärlek.”* *”Min frid ger jag er.”*

Och det är med en sådan utgångspunkt som vi nu ska vända oss till den bön som Jesus ger oss, när han lär oss hur vi ska be. Här i Lukasevangeliet ger han oss den i en kortare version medan en längre finns i Matteusevangeliet, men det är fråga om en bön med samma innehåll.

Fader vår är en märklig bön. Visst förvånas vi över att den är så kort, inga överflödiga ord, inga utbroderade fraser. Inte heller har vi här några omskrivningar, sådana som judarna så ofta gjorde när de skulle nalkas Gud i sina böner. Men vad var det inte han lärde oss i bergspredikan: *”När ni ber ska ni inte rabbla långa böner som bedningarna. De menar att de ska bli bönhörda för sina många ords skull. Var inte som de. Er Fader vet vad ni behöver, innan ni ber honom om det.”* Och här praktiserar Mästaren själv vad han lärt oss!!

Fader vår är en total bön. Den inrymmer och svarar mot alla sinnesstämningar, mot alla situationer, den omfattar hela människans hela liv, dag som natt, vardag som helgdag. Den svarar mot alla verkliga behov som människan har, den avser både själen och kroppen och dess behov, såväl i stort som i smått. Den svarar både mot kärleken till Gud och kärleken till nästan.

Fader vår är en grundläggande bön. Den innehåller allt det som är viktigt och avgörande. Vi ber om **att Guds namn skall helgas**. Guds namn är ju uttrycket för allt Guds väsen och alla Guds gärningar.

Allt gott som han ger och som han med sitt namn borgar för. Därför är det helt naturligt att vi först får be att hans namn ska hållas heligt, fastän vi med våra synder ständigt ohelgar det. Mitt i den kaotiska värld som vi lever i behöver vi också lära oss att dagligen be **att Guds rike ska komma**, och då tänker vi inte bara på Guds rikets ankomst vid tidens slut utan även och kanske framför allt på Guds rike här och nu, det vi kallar nåderiket. Detta rike är inte av denna världen och består inte i politisk, militär eller ekonomisk kraft. Det är det rike i den makt och kraft som är Guds frid och salighet i Jesus Kristus. Guds rike är framförallt kopplat till evangelium – där evangelium ljuder, där är Guds rike. Det är det herravälde som Konungarnas Konung och Herrarnas Herre, Jesus Kristus, äger och utövar. Han som säger: *"Mig är given all makt i himmelen och på jorden"*, han säger också som sin allvarliga vilja: *"Tro evangelium!"* Därför får vi också bedja om **att hans vilja må ske**, liksom i himmelen så även på jorden, Guds goda och nådiga vilja. Till detta innefattar bönen naturligtvis även Guds vilja i det alldagliga världsliga skeendet, att Gud ska låta sin goda vilja ske istället för människors onda viljor.

Men *Fader vår* stannar inte där, vid riktningen uppåt, vid vårt förhållande till Gud. Även riktningen i sidled, med början där vi själva står innefattas i vad vi dag för dag ska be om. Även kroppens behov av mat och kläder och allt vad vi behöver till vårt livsuppehälle får vi lägga fram i denna bön. Och det är inte så lite, när vi tänker efter. Men inget av det vi behöver är honom främmande, utan allt är inställt och innefattat i denna bön, och mästerligt sammanfattat i tre ord: **vårt dagliga bröd**. Vi ber inte om rikedom och överflöd, men här avvisas samtidigt tanken på asketism. Och i katekesen har vi lärt oss vad som ligger i denna bön: att vi dag för dag ska be om allt vad som tarvas för vår tillvaro här i världen. På samma sätt förhåller det sig med bönen om **att Gud ska förlåta oss våra synder**. Det är också en daglig bön, ty vi syndar ju varje dag och behöver dagligen be om Guds förlåtelse. Men, mina vänner, här öppnar sig ett perspektiv som stämmer till eftertanke, också nästans behov att bli älskad och förlåten av oss, ställer han fram. Såsom Gud i Kristus har förlåtit er, så ska ni också förlåta varandra. **"Såsom ock vi förlåta dem oss skyldiga äro."** Om du endast halvhjärtat förlåter din nästa, då blir detta en bön att Gud också ska förlåta dig halvhjärtat – Jesu menar allvar med sina ord. Ofördragsamheten är en farlig frestelse jämte alla andra frestelser vi möter. Inte heller detta tappas bort när Jesus lär oss vad vi ska be om. Så avslutas *Fader vår* med den angelägna bönen **"Inled oss icke i frestelse utan fräls oss från den onde."** Kroppens och själens yttersta behov är här till fullo med: syndernas förlåtelse, frälsning och räddning undan den onde fienden likaväl som kroppens och det dagliga livets allehanda behov. Ingenting är för orimligt stort för att ropa till Gud om. Ingenting är för smått och trivialt för komma till Herren med. Sådan är han Gud, vår Gud; han hör sina barn som dag och natt ropar till honom.

Jesu förtroliga sätt att be till sin himmelske Fader avspeglar sig också i denna bön. Han tilltalar Gud med Abba dvs pappa. Detta förtroliga sätt att be lär han oss i bönen *Fader vår*, och det är det som gör den till en *kristen* bön, till trons bön, en bön i Jesu namn. Luthers ord i katekesen träffar helt rätt: **"Gud vill härmed uppmuntra oss att tro, att han är vår rätte Fader och vi är hans rätta barn, för att vi ska bedja frimodigt och med fullt förtroende som goda barn till sin käre far."** Och som Luther också har lärt oss: Vi ska be ofta men kort och kraftfullt. *"Låt i allt era önskingar bli kunniga inför Gud."* Bönen har sin utgångspunkt här. Det är så vi får tro och det så vi får be, ja det är så vi ska be. Som någon har sagt om *Fader vår*: "Bönen till Fadern går rakt på sak, viss om att bli hörd. Bönen andas fullständigt beroende och fullständigt förtroende." Så, kära vänner, får också vi be med fullt förtroende och med full visshet att han hör oss efter sitt löfte: *"Be och ni ska få, sök och ni ska finna, klappa på och dörren ska öppnas för er."*

Amen!